

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sàigòn 1998

--- o0o ---

Tập 16
QUYỂN THỨ 397
HỘI THỨ NHẤT

Phẩm
THẮNG NGHĨA DU GIÀ
Thứ 75 - 2

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu trong tất cả pháp tánh bình đẳng các tướng sai khác đều chẳng khá được, thì các dị sanh, hoặc kẻ tùy tín hành, hoặc kẻ tùy pháp hành, hoặc các kẻ Đệ bát, hoặc các Dự lưu, hoặc các Nhất lai, hoặc các Bất hoàn, hoặc các A-la-hán, hoặc các Độc giác, hoặc các chúng Bồ-tát Ma-ha-tát, hoặc các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác; như vậy tất cả pháp và hữu tình lẽ không sai khác?

Phật nói: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Ở trong tất cả pháp tánh bình đẳng

hoặc các dị sanh, hoặc các Thánh giả cho đến Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, pháp và hữu tình đều không sai khác.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu trong tất cả pháp tánh bình đẳng dị sanh, Thánh giả, pháp và hữu tình đều không sai khác; vì sao Tam Bảo xuất hiện thế gian, thường gọi Phật bảo, Pháp bảo, Tăng bảo?

Phật nói: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Phật, Pháp, Tăng bảo cùng tánh bình đẳng mỗi có khác chăng?

Thiện Hiện đáp rằng: Như tôi hiểu nghĩa Phật đã nói ấy, Phật Pháp Tăng bảo cùng tánh bình đẳng đều không có khác. Bạch Thế Tôn! Hoặc Phật bảo, hoặc Pháp bảo, hoặc Tăng bảo, hoặc tánh bình đẳng, như vậy tất cả đều chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, vô sắc, vô kiến, vô đối, nhất tướng chỗ gọi vô tướng. Nhưng Phật Thế Tôn với trong vô tướng phương tiện khéo léo kiến lập nhiều các pháp thấy có khác rằng: Đây là dị sanh, đây là tùy tín hành, đây là tùy pháp hành, đây là Đệ bát, đây là Dự lưu, đây là Nhất lai, đây là Bất hoàn, đây là A-la-hán, đây là Độc giác, đây là Bồ-tát Ma-ha-tát, đây là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Phật nói: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Như Lai đối pháp phương tiện khéo léo, năng đối vô tướng kiến lập nhiều các pháp thấy sai khác.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Nếu các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác chẳng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, giả sử chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề mà chẳng vì hữu tình thi thiết tướng các pháp sai khác. Các loại hữu tình vì năng tự biết được: Đây là địa ngục, đây là bàng sanh, đây là quỷ giới, đây là người, đây là trời Bốn đại vương chúng, đây là trời Ba mươi ba, đây là trời Dạ-ma, đây là trời Đổ-sử-đa, đây là trời Lạc biến hóa, đây là trời Tha hóa tự tại, đây là trời Phạm Chúng, đây là trời Phạm phụ, đây là trời Phạm hội, đây là trời Đại phạm, đây là trời Quang, đây là trời Thiếu quang, đây là trời Vô lượng quang, đây là trời Cực quang tịnh, đây là trời Tịnh, đây là trời Thiếu tịnh, đây là trời Vô lượng tịnh, đây là trời Biến tịnh, đây là trời Quảng, đây là trời Thiếu quảng, đây là trời Vô lượng quảng, đây là trời Quảng quả, đây là trời Vô tướng, đây là trời Vô phiền, đây là trời Vô nhiệt, đây là trời Thiện hiện, đây là trời Thiện kiến, đây là trời Sắc cứu cánh, đây là trời Không vô biên xứ, đây là trời Thức vô biên xứ, đây là trời Vô sở hữu xứ, đây là trời Phi tướng phi phi tướng xứ.

Đây là sắc, đây là thọ tướng hành thức. Đây là nhãn xúc, đây là nhĩ tử thiết thân ý xúc. Đây là sắc xúc, đây là thanh hương vị xúc pháp xúc. Đây là nhãn giới, đây là nhĩ tử thiết thân ý giới. Đây là sắc giới, đây là thanh hương vị xúc pháp giới. Đây là nhãn thức giới, đây là nhĩ tử thiết thân ý thức giới. Đây là nhãn xúc, đây là nhĩ tử thiết thân ý xúc. Đây là nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, đây là nhĩ tử thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ.

Đây là địa giới, đây là thủy hỏa phong không thức giới. Đây là nhân duyên, đây là đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên. Đây là các pháp theo duyên sanh ra. Đây là vô minh; đây là hành, thức, danh sắc, lục xúc, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não. Đây là pháp thế gian, đây là pháp xuất thế gian. Đây là pháp hữu lậu, đây là pháp vô lậu. Đây là pháp hữu vi, đây là pháp vô vi.

Đây là Bồ thí Ba-la-mật-đa; đây là Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lực, Bát-nhã, Phương tiện thiện xảo, Diệu nguyện, Lực, Trí Ba-la-mật-đa. Đây là bốn niệm trụ; đây là bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi.

Đây là nội không; đây là ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, trống nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không.

Đây là chơn như; đây là pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới bất tư nghì giới. Đây là khổ thánh đế, đây là tập diệt đạo thánh đế.

Đây là bốn tĩn lực; đây là bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Đây là tám giải thoát; đây là tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Đây là đà-la-ni môn, đây là tam-ma-địa môn. Đây là không giải thoát môn; đây là vô tướng, vô nguyện giải thoát môn.

Đây là Cực hỷ địa; đây là Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa. Đây là năm nhãn, đây là sáu thần thông. Đây là Phật mười lực, đây là bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Đây là ba mươi hai tướng

Đại sĩ, đây là tám mươi tùy hảo. Đây là pháp vô vong thất, đây là tánh hằng trụ xả. Đây là nhất thiết trí; đây là đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Đây là nhất thiết tướng diệu nguyện trí, đây là Nhất thiết trí trí.

Đây là Phật Bảo, đây là Pháp Bảo, đây là Tăng Bảo. Đây là Thanh văn thừa, đây là Độc giác thừa, đây là Vô thượng thừa. Đây là tùy tín hành, đây là tùy pháp hành, đây là Đệ bát. Đây là Dự lưu, đây là Nhất lai, đây là Bất hoàn, đây là A-la-hán, đây là Độc giác, đây là Bồ-tát Ma-ha-tát, đây là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Các loại hữu tình đối tượng sai khác như thế thấy tự năng biết được chăng?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng biết. Bạch Thiện Thệ! Chẳng biết. Nếu Phật chẳng vì hữu tình thi thiết tướng sai khác như thế thấy, các loại hữu tình chẳng năng tự biết được các tướng sai khác như thế thấy.

Phật nói: Thiện Hiện! Vậy nên Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đối pháp vô tướng phương tiện khéo léo tuy vì hữu tình thi thiết nhiều các tướng sai khác, mà đối các pháp pháp tánh bình đẳng đều không chỗ động.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Vì Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác

đôi tất cả pháp pháp tánh bình đẳng đều không chỗ động, như vậy tất cả ngu phu dị sanh cũng đối các pháp pháp tánh bình đẳng không chỗ động chẳng? Như vậy tùy tín hành, hoặc tùy pháp hành, hoặc Đệ bát, hoặc Dự lưu, hoặc Nhất lai, hoặc Bất hoàn, hoặc A-la-hán, hoặc Độc giác, hoặc Bồ-tát Ma-ha-tát cũng đối các pháp pháp tánh bình đẳng không chỗ động chẳng?

Phật nói: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Vì tất cả pháp và các hữu tình đều chẳng vượt khỏi pháp tánh bình đẳng, đều đối các pháp pháp tánh bình đẳng đều không chỗ động.

Thiện Hiện phải biết: Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác sở hữu chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới tức là chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới của ngu phu dị sanh. Cũng tức là chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới của tùy tín hành, tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác, Bồ-tát Ma-ha-tát. Vì có sao?

Thiện Hiện! Vì tất cả pháp và các hữu tình đều chẳng vượt khỏi chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Thiện Hiện phải biết: Chơn như cho đến bất tư nghì giới tánh không sai khác.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả pháp pháp tánh bình đẳng, tức là pháp tánh bình đẳng dị sanh, cũng tức là pháp tánh bình đẳng tùy tín hành, tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác, Bồ-tát Ma-ha-tát, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác pháp tánh bình đẳng; khiến tất cả pháp và các hữu tình tướng mỗi khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Nghĩa là tướng sắc khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng thọ tướng hành thức khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng nhãn xứ khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng nhĩ tỷ thiệt thân ý xứ khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng sắc xứ khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng thanh hương vị xúc pháp xứ khác, nên tánh

cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng nhãn giới khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng nhĩ tử thiết thân ý giới khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng sắc giới khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng thanh hương vị xúc pháp giới khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng nhãn thức giới khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng nhĩ tử thiết thân ý thức giới khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng nhãn xúc khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng nhĩ tử thiết thân ý xúc khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng nhĩ tử thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng địa giới khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng thủy hỏa phong không thức giới khác, nên

tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng nhân duyên khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng các pháp theo duyên sanh ra khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng vô minh khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng tham khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng sân, si khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng dị sanh kiến thú khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng bốn tính lượng khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng bốn vô lượng, bốn vô sắc định khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác? Tướng bốn niệm trụ khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng bốn chánh đoạn, bốn thần

túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi khác, nên tánh cũng ưng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ưng mỗi khác?

Tướng không giải thoát môn khác, nên tánh cũng ưng khác; tướng vô tướng, vô nguyện giải thoát môn khác, nên tánh cũng ưng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ưng mỗi khác?

Tướng nội không khác, nên tánh cũng ưng khác; tướng ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không khác, nên tánh cũng ưng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ưng mỗi khác?

Tướng khổ thánh đế khác, nên tánh cũng ưng khác; tướng tập diệt đạo thánh đế khác, nên tánh cũng ưng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ưng mỗi khác?

Tướng Bồ thí Ba-la-mật-đa khác, nên tánh cũng ưng khác; tướng Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lực, Bát-nhã, Phương tiện thiện xảo, Diệu nguyện, Lực, Trí Ba-la-mật-đa khác, nên tánh cũng ưng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ưng mỗi khác?

Tướng tám giải thoát khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng tất cả đà-la-ni môn khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng tất cả tam-ma-địa môn khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng Cực hỷ địa khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng năm nhãn khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng sáu thần thông khác, nên tánh cũng ứng khác.

Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng Phật mười lực khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng ba mươi hai tướng Đại sĩ khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng tám mươi tùy hảo khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng pháp vô vong thất khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng tánh hằng trụ xả khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng nhất thiết trí khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng dị sanh ngu phu khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng tùy tín hành, tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác, Bồ-tát Ma-ha-tát, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Tướng các pháp thế gian, pháp xuất thế gian khác, nên tánh cũng ứng khác; tướng các pháp hữu lậu vô lậu, pháp hữu vi vô vi khác, nên tánh cũng ứng khác. Vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác?

Bạch Thế Tôn! Vì sao với tướng khác pháp thấy khá được an lập pháp tánh nhất tướng? Vì sao Bồ-

tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng phân biệt pháp và các hữu tình có các thứ tánh? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng phân biệt pháp và các hữu tình có các thứ tánh, thời lẽ chẳng năng tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nếu chẳng năng tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thời lẽ chẳng năng từ một địa đến một địa. Nếu chẳng năng từ một địa đến một địa, thời lẽ chẳng năng tới vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh vượt các Thanh văn và bậc Độc giác. Nếu chẳng năng tới vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh, vượt các Thanh văn và bậc Độc giác, thời lẽ chẳng năng viên mãn thần thông Ba-la-mật-đa. Nếu chẳng năng viên mãn thần thông Ba-la-mật-đa, thời lẽ chẳng năng viên mãn Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã, Phương tiện thiện xảo, Diệu nguyện, Lực, Trí Ba-la-mật-đa.

Nếu chẳng năng viên mãn Bồ thí cho đến Trí Ba-la-mật-đa, thời lẽ chẳng năng du hí thần thông từ một cõi Phật đến một cõi Phật, cúng dường cung kính tôn trọng ngợi khen chư Phật Thế Tôn; cũng lẽ chẳng năng ở chỗ chư Phật trông các căn lành. Nếu chẳng năng ở chỗ chư Phật trông các căn lành thời lẽ chẳng năng thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật. Nếu chẳng năng thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, thời lẽ chẳng năng chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như người đã nói: Nếu tất cả pháp pháp tánh bình đẳng tức là pháp tánh bình đẳng của dị sanh, cũng tức là pháp tánh bình đẳng của tùy tín hành, tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác, Bồ-tát Ma-ha-tát, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác pháp tánh bình đẳng, khiến tất cả pháp và các hữu tình tướng mỗi khác nên tánh cũng ứng khác; vậy thời pháp tánh cũng ứng mỗi khác, vì sao với các tướng khác pháp thấy khá được an lập pháp tánh nhất tướng? Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng phân biệt pháp và các hữu tình có các thứ tánh thấy ấy?

Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Pháp tánh các sắc là không tánh chẳng? Pháp tánh các thọ tướng hành thức là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhãn xứ là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhĩ tỷ thiết thân ý xứ là không tánh chẳng? Pháp tánh các sắc xứ là không tánh chẳng? Pháp tánh các thanh hương vị xúc pháp xứ là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhãn giới là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhĩ tỷ thiết thân ý giới là không tánh chẳng? Pháp tánh các sắc giới là không tánh chẳng? Pháp tánh các thanh hương vị xúc pháp giới là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhãn thức giới là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhĩ tỷ thiết thân ý thức

giới là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhãn xúc là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhĩ tỷ thiết thân ý xúc là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ là không tánh chẳng?

Pháp tánh các địa giới là không tánh chẳng? Pháp tánh các thủy hỏa phong không thức giới là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhân duyên là không tánh chẳng? Pháp tánh các đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên là không tánh chẳng? Pháp tánh các pháp theo duyên sanh ra là không tánh chẳng?

Pháp tánh các vô minh là không tánh chẳng? Pháp tánh các hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não là không tánh chẳng? Pháp tánh các tham là không tánh chẳng? Pháp tánh các sân, si là không tánh chẳng? Pháp tánh các dị sanh kiến thú là không tánh chẳng?

Pháp tánh các bốn tinh lự là không tánh chẳng? Pháp tánh các bốn vô lượng, bốn vô sắc định là không tánh chẳng? Pháp tánh các bốn niệm trụ là không tánh chẳng? Pháp tánh các bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi,

tám thánh đạo chi là không tánh chẳng? Pháp tánh các không giải thoát môn là không tánh chẳng? Pháp tánh các vô tướng, vô nguyện giải thoát môn là không tánh chẳng?

Pháp tánh các nội không là không tánh chẳng? Pháp tánh các ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không là không tánh chẳng?

Pháp tánh các khổ thánh đế là không tánh chẳng? Pháp tánh các tập diệt đạo thánh đế là không tánh chẳng? Pháp tánh các Bồ thí Ba-la-mật-đa là không tánh chẳng? Pháp tánh các Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã, Phương tiện thiện xảo, Diệu nguyện, Lực, Trí Ba-la-mật-đa là không tánh chẳng?

Pháp tánh tám giải thoát là không tánh chẳng? Pháp tánh tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ là không tánh chẳng? Pháp tánh tất cả đà-la-ni môn là không tánh chẳng? Pháp tánh tất cả tam-ma-địa môn là không tánh chẳng?

Pháp tánh các Cực hỷ địa là không tánh chẳng? Pháp tánh các Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa là không tánh chẳng? Pháp tánh năm nhân là không tánh chẳng? Pháp tánh sáu thần thông là không tánh chẳng? Pháp tánh Như Lai mười lực là không tánh chẳng? Pháp tánh bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng là không tánh chẳng?

Pháp tánh ba mươi hai tướng Đại sĩ là không tánh chẳng? Pháp tánh tám mươi tùy hảo là không tánh chẳng? Pháp tánh các pháp vô vong thất là không tánh chẳng? Pháp tánh các tánh hằng trụ xả là không tánh chẳng? Pháp tánh các nhất thiết trí là không tánh chẳng? Pháp tánh các đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí là không tánh chẳng?

Pháp tánh các ngu phu dị sanh là không tánh chẳng? Pháp tánh các tùy tín hành, tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác, Bồ-tát Ma-ha-tát, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác là không tánh chẳng? Pháp tánh pháp thế gian, xuất thế gian là không tánh chẳng? Pháp tánh pháp hữu lậu vô lậu, pháp hữu vi vô vi là không tánh chẳng?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Như vậy. Bạch Thiện Thệ! Như vậy. Tất cả pháp tánh đều là không tánh.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Ở trong không tánh tướng khác pháp thấy vì khá được chẳng? Nghĩa là tướng khác sắc vì khá được chẳng? Tướng khác thọ tướng thành thức vì khá được chẳng? Tướng khác nhãn xứ vì khá được chẳng? Tướng khác nhĩ tỷ thiết thân ý xứ vì khá được chẳng? Tướng khác sắc xứ vì khá được chẳng? Tướng khác thanh hương vị xúc pháp xứ vì khá được chẳng? Tướng khác nhãn giới vì khá được chẳng? Tướng khác nhĩ tỷ thiết thân ý giới vì khá được chẳng? Tướng khác sắc giới vì khá được chẳng? Tướng khác thanh hương vị xúc pháp giới vì khá được chẳng? Tướng khác nhãn thức giới vì khá được chẳng? Tướng khác nhĩ tỷ thiết thân ý thức giới vì khá được chẳng? Tướng khác nhãn xúc vì khá được chẳng? Tướng khác nhĩ tỷ thiết thân ý xúc vì khá được chẳng? Tướng khác nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ vì khá được chẳng? Tướng khác nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ vì khá được chẳng?

Tướng khác địa giới vì khá được chẳng? Tướng khác thủy hỏa phong không thức giới vì khá được

chăng? Tướng khác nhân duyên vì khá được chăng? Tướng khác đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên vì khá được chăng? Tướng khác các pháp theo duyên sanh ra vì khá được chăng?

Tướng khác vô minh vì khá được chăng? Tướng khác hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sâu thán khổ ưu não vì khá được chăng? Tướng khác tham vì khá được chăng? Tướng khác sân si vì khá được chăng? Tướng khác dị sanh ngu phu kiến thú vì khá được chăng?

Tướng khác bốn tĩnh lự vì khá được chăng? Tướng khác bốn vô lượng, bốn vô sắc định vì khá được chăng? Tướng khác bốn niệm trụ vì khá được chăng? Tướng khác bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi vì khá được chăng? Tướng khác không giải thoát môn vì khá được chăng? Tướng khác vô tướng, vô nguyện giải thoát môn vì khá được chăng?

Tướng khác nội không vì khá được chăng? Tướng khác ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng

không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không vì khá được chăng?

Tướng khác khổ thánh đế vì khá được chăng? Tướng khác tập diệt đạo thánh đế vì khá được chăng? Tướng khác Bồ thí Ba-la-mật-đa vì khá được chăng? Tướng khác Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã, Phương tiện thiện xảo, Diệu nguyện, Lực, Trí Ba-la-mật-đa vì khá được chăng?

Tướng khác tám giải thoát vì khá được chăng? Tướng khác tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ vì khá được chăng? Tướng khác tất cả đà-la-ni môn vì khá được chăng? Tướng khác tất cả tam-ma-địa môn vì khá được chăng?

Tướng khác Cực hỷ địa vì khá được chăng? Tướng khác Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa vì khá được chăng? Tướng khác năm nhãn vì khá được chăng? Tướng khác sáu thần thông vì khá được chăng? Tướng khác Như Lai mười lực vì khá được chăng? Tướng khác bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng vì khá được chăng?

Tướng khác ba mươi hai tướng Đại sĩ vì khá được chăng? Tướng khác tám mươi tùy hảo vì khá được chăng? Tướng khác pháp vô vong thất vì khá được chăng? Tướng khác tánh hằng trụ xả vì khá được chăng? Tướng khác nhất thiết trí vì khá được chăng? Tướng khác đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí vì khá được chăng?

Tướng khác ngu phu dị sanh vì khá được chăng? Tướng khác tùy tín hành, tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác, Bồ-tát Ma-ha-tát, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác vì khá được chăng? Tướng khác pháp thế gian, xuất thế gian vì khá được chăng? Tướng khác pháp hữu lậu vô lậu, pháp hữu vi vô vi vì khá được chăng?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng được. Bạch Thiện Thệ! Chẳng được. Ở trong không tánh tất cả tướng khác đều chẳng khá được.

Phật bảo: Thiện Hiện! Do đây phải biết, pháp tánh bình đẳng chẳng phải sắc, chẳng là sắc. Chẳng phải thọ tướng hành thức, chẳng là thọ tướng hành thức.

Chẳng phải nhãn xứ, chẳng là nhãn xứ. Chẳng phải nhĩ tỷ thiết thân ý xứ, chẳng là nhĩ tỷ thiết thân ý xứ.

Chẳng phải sắc xúc, chẳng là sắc xúc. Chẳng phải thanh hương vị xúc pháp xúc, chẳng là thanh hương vị xúc pháp xúc.

Chẳng phải nhãn giới, chẳng là nhãn giới. Chẳng phải nhĩ tỷ thiết thân ý giới, chẳng là nhĩ tỷ thiết thân ý giới.

Chẳng phải sắc giới, chẳng là sắc giới. Chẳng phải thanh hương vị xúc pháp giới, chẳng là thanh hương vị xúc pháp giới.

Chẳng phải nhãn thức giới, chẳng là nhãn thức giới. Chẳng phải nhĩ tỷ thiết thân ý thức giới, chẳng là nhĩ tỷ thiết thân ý thức giới.

Chẳng phải nhãn xúc, chẳng là nhãn xúc. Chẳng phải nhĩ tỷ thiết thân ý xúc, chẳng là nhĩ tỷ thiết thân ý xúc.

Chẳng phải nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, chẳng là nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ. Chẳng phải nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ, chẳng là nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ.

Chẳng phải địa giới, chẳng là địa giới. Chẳng phải thủy hỏa phong không thức giới, chẳng là thủy hỏa phong không thức giới.

Chẳng phải nhân duyên, chẳng là nhân duyên. Chẳng phải đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên; chẳng là đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên. Chẳng phải các pháp theo duyên sanh ra, chẳng là các pháp theo duyên sanh ra.

Chẳng phải vô minh, chẳng là vô minh. Chẳng phải hành, thức, danh sắc, lục xúc, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sâu thán khổ ưu não; chẳng là hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não.

Chẳng phải tham, chẳng là tham. Chẳng phải sân si, chẳng là sân si. Chẳng phải các kiến thú, chẳng là các kiến thú.

Chẳng phải bốn tinh lự, chẳng là bốn tinh lự. Chẳng phải bốn vô lượng, bốn vô sắc định; chẳng là bốn vô lượng, bốn vô sắc định.

Chẳng phải bốn niệm trụ, chẳng là bốn niệm trụ. Chẳng phải bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi; chẳng là bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi.

Chẳng phải không giải thoát môn, chẳng là không giải thoát môn. Chẳng phải vô tướng, vô

nguyện giải thoát môn; chẳng lìa vô tướng, vô
nguyện giải thoát môn.

Chẳng phải nội không, chẳng lìa nội không.
Chẳng phải ngoại không, nội ngoại không, không
không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi
không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán
không, vô biên dị không, bốn tánh không, tự tướng
không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không,
bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không,
vô tánh tự tánh không; chẳng lìa ngoại không cho
đến vô tánh tự tánh không.

Chẳng phải khổ thánh đế, chẳng lìa khổ thánh
đế. Chẳng phải tập diệt đạo thánh đế, chẳng lìa tập
diệt đạo thánh đế.

Chẳng phải Bồ thí Ba-la-mật-đa, chẳng lìa Bồ
thí Ba-la-mật-đa. Chẳng phải Tịnh giới, An nhẫn,
Tịnh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã, Phương tiện thiện xảo,
Diệu nguyện, Lực, Trí Ba-la-mật-đa; chẳng lìa Tịnh
giới cho đến Trí Ba-la-mật-đa.

Chẳng phải tám giải thoát, chẳng lìa tám giải
thoát. Chẳng phải tám thắng xứ, chín thứ đệ định,
mười biến xứ; chẳng lìa tám thắng xứ, chín thứ đệ
định, mười biến xứ.

**Chẳng phải tất cả đà-la-ni môn, chẳng là tất cả
đà la-ni môn. Chẳng phải tất cả tam-ma-địa môn,
chẳng là tất cả tam-ma-địa môn.**

**Chẳng phải Cực hỷ địa, chẳng là Cực hỷ địa.
Chẳng phải Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ
địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành
địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa;
chẳng là Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa.**

**Chẳng phải năm nhãn, chẳng là năm nhãn.
Chẳng phải sáu thần thông, chẳng là sáu thần
thông.**

**Chẳng phải Phật mười lực, chẳng là Phật mười
lực. Chẳng phải bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại
từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất
cộng; chẳng là bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp
Phật bất cộng.**

**Chẳng phải ba mươi hai tướng Đại sĩ, chẳng là
ba mươi hai tướng Đại sĩ. Chẳng phải tám mươi tùy
hảo, chẳng là tám mươi tùy hảo.**

**Chẳng phải pháp vô vong thất, chẳng là pháp
vô vong thất. Chẳng phải tánh hằng trụ xả, chẳng
là tánh hằng trụ xả.**

Chẳng phải nhất thiết trí, chẳng là nhất thiết trí. Chẳng phải đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí; chẳng là đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Chẳng phải ngu phu dị sanh, chẳng là ngu phu dị sanh. Chẳng phải tùy tín hành, tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác, Bồ-tát Ma-ha-tát, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác; chẳng là tùy tín hành cho đến Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Chẳng phải pháp thế gian xuất thế gian, chẳng là pháp thế gian xuất thế gian. Chẳng phải pháp hữu lậu vô lậu, pháp hữu vi vô vi; chẳng là pháp hữu lậu vô lậu, pháp hữu vi vô vi.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Pháp tánh bình đẳng vì là hữu vi hay là vô vi?

Phật bảo: Thiện Hiện! Pháp tánh bình đẳng chẳng phải là hữu vi, chẳng phải là vô vi. Nhưng là pháp hữu vi pháp vô vi chẳng khá được. Là pháp vô vi pháp hữu vi cũng chẳng khá được.

Thiện Hiện! Hoặc hữu vi giới hoặc vô vi giới, hai giới như thế chẳng phải tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, vô sắc vô kiến, vô đối nhất tướng chỗ gọi vô tướng. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương thế tục mà thuyết, chớ chẳng nương

thắng nghĩa. Vì có sao? Vì chẳng phải trong thắng nghĩa khá có thân hành, ngữ hành, ý hành; chẳng phải là thân hành, ngữ hành, ý hành thắng nghĩa khá được.

Thiện Hiện phải biết: Tức pháp tánh bình đẳng hữu vi vô vi nói tên thắng nghĩa. Vậy nên, Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng động thắng nghĩa mà hành hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

HỘI THỨ NHẤT

Phẩm VÔ ĐỘNG PHÁP TÁNH Thứ 76

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu các pháp thấy pháp tánh bình đẳng, bản tánh đều không. Bản tánh không đây đối pháp có không chẳng phải năng sở làm ra. Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng động thẳng nghĩa mà làm những việc Bồ-tát cần làm, dùng bố thí, ái ngữ, lợi hành, đồng sự, nhiều ích hữu tình?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Tất cả pháp thấy pháp tánh bình đẳng, bản tánh đều không. Bản tánh không đây đối pháp có không chẳng phải năng sở làm ra.

Thiện Hiện! Nếu các hữu tình tự biết các pháp bản tánh đều không, thời các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và các chúng Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng hiện thần thông làm việc hiếm có. Nghĩa là đối trong các pháp bản tánh không, tuy vô sở động mà khiến hữu tình xa lìa các thứ vọng tưởng điên đảo, an trụ các pháp không, giải thoát khổ sanh tử. Nghĩa là khiến các hữu tình xa lìa tưởng ngã, tưởng hữu tình, tưởng mạng giả, tưởng sanh giả, tưởng dưỡng giả,

tưởng sĩ phu, tưởng bổ-đặc-già-la, tưởng ý sanh, tưởng nho đồng, tưởng tác giả, tưởng khiến tác giả, tưởng khởi giả, tưởng khiến khởi giả, tưởng thọ giả, tưởng khiến thọ giả, tưởng tri giả, tưởng khiến tri giả, tưởng kiến giả, tưởng khiến kiến giả.

Cũng khiến xa lìa tưởng sắc, tưởng thọ tưởng hành thức. Cũng khiến xa lìa tưởng nhãn xúc, tưởng nhĩ tỷ thiệt thân ý xúc. Cũng khiến xa lìa tưởng sắc xúc, tưởng thanh hương vị xúc pháp xúc. Cũng khiến xa lìa tưởng nhãn giới, tưởng nhĩ tỷ thiệt thân ý giới. Cũng khiến xa lìa tưởng sắc giới, tưởng thanh hương vị xúc pháp giới. Cũng khiến xa lìa tưởng nhãn thức giới, tưởng nhĩ tỷ thiệt thân ý thức giới. Cũng khiến xa lìa tưởng nhãn xúc, tưởng nhĩ tỷ thiệt thân ý xúc. Cũng khiến xa lìa tưởng nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, tưởng nhĩ tỷ thiệt thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ.

Cũng khiến xa lìa tưởng địa giới, tưởng thủy hỏa phong không thức giới. Cũng khiến xa lìa tưởng nhân duyên, tưởng đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên. Cũng khiến xa lìa tưởng các pháp theo duyên sanh ra. Cũng khiến xa lìa tưởng vô minh, tưởng hành, thức, danh sắc, lục xúc, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não. Cũng khiến xa lìa tưởng pháp thế gian xuất thế gian, tưởng pháp hữu lậu vô lậu, pháp hữu vi vô vi.

An trụ vô vi giới, giải thoát khổ sanh tử. Vô vi giới ấy tức các pháp không, nương thế tục nói tên vô vi giới.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Do không nào nên nói các pháp không?

Phật bảo: Thiện Hiện! Do không tướng nên nói các pháp không.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Như thân biến hóa lại làm việc hóa, đây hữu thật sự mà chẳng không ư?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng thật. Bạch Thiện Thệ! Chẳng thật. Các bị biến hóa đều vô thật sự, tất cả đều không.

Phật bảo: Thiện Hiện! Biến hóa cùng không, hai pháp như thế chẳng phải hợp chẳng phải tan; hai đây đều lấy không không nên không. Chẳng nên phân biệt đây không, đây hóa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải trong không tánh có không có hóa hai việc khá được, vì tất cả pháp rốt ráo không vậy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Vô sắc phi hóa, vô thọ tướng hành thức phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô nhân xứ phi hóa, vô nhĩ tử thiết thân ý xứ phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô sắc xứ phi hóa, vô thanh hương vị xúc pháp xứ phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô nhân giới phi hóa, vô nhĩ tử thiết thân ý giới phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô sắc giới phi hóa, vô thanh hương vị xúc pháp giới phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô nhân thức giới phi hóa, vô nhĩ tử thiết thân ý thức giới phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô nhân xúc phi hóa, vô nhĩ tử thiết thân ý xúc phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô nhân xúc làm duyên sanh ra các thọ phi hóa, vô nhĩ tử thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô địa giới phi hóa, vô thủy hỏa phong không thức giới phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô nhân duyên phi hóa, vô đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô các pháp theo duyên sanh ra phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô vô minh phi hóa, vô hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sâu thán khổ ưu não phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô Bồ thí Ba-la-mật-đa phi hóa, vô Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lực, Bát-nhã, Phương tiện thiện xảo, Diệu nguyện, Lực, Trí Ba-la-mật-đa phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô bốn niệm trụ phi hóa, vô bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô không giải thoát môn phi hóa; vô vô tướng, vô nguyện giải thoát môn phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô nội không phi hóa, vô ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô khổ thánh đế phi hóa, vô tập diệt đạo thánh đế phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô bốn tĩn lự phi hóa, vô bốn vô lượng, bốn vô sắc định phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô tám giải thoát phi hóa, vô tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô đà-la-ni môn phi hóa, vô tam-ma-địa môn phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô Cực hỷ địa phi hóa, vô Ly cầu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa,

Thiền huệ địa Pháp vân địa phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiền Hiện! Vô năm nhãn phi hóa, vô sáu thần thông phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiền Hiện! Vô Phật mười lục phi hóa, vô bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiền Hiện! Vô ba mươi hai tướng Đại sĩ phi hóa, vô tám mươi tùy hảo phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiền Hiện! Vô pháp vô vong thất phi hóa, vô tánh hằng trụ xả phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiền Hiện! Vô nhất thiết trí phi hóa, vô đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiền Hiện! Vô quả Dự lưu phi hóa, vô quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Thiện Hiện! Vô hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát phi hóa, vô chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề phi hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không

Thiện Hiện! Nương pháp như thế thi thiết các thứ bồ-đặc-già-la chỗ gọi dị sanh, hoặc tùy tín hành, hoặc tùy pháp hành, hoặc Đệ bát, hoặc Dự lưu, hoặc Nhất lai, hoặc Bất hoàn, hoặc A-la-hán, hoặc Độc giác, hoặc Bồ-tát Ma-ha-tát, hoặc Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Như vậy tất cả không có, chẳng phải là hóa. Các hóa này ấy không có chẳng đều không.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Các uẩn, các xứ, các giới, duyên khởi, duyên sanh, chi duyên khởi thủy của thế gian có thể đều là hóa. Chứ các Ba-la-mật-đa xuất thế gian như ba mươi bảy Bồ-đề phần pháp, hoặc ba môn giải thoát, hoặc tất cả không, hoặc các thánh đế, hoặc bốn tinh lục, bốn vô lượng, bốn vô sắc định, hoặc tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ, hoặc đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn, hoặc Bồ-tát thập địa, hoặc năm nhãn, sáu thần thông, hoặc Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng, hoặc ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi tùy hảo, hoặc pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả, hoặc nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng

trí. Nếu do pháp kia sở đắc các quả, nếu nương pháp kia thi thiết nhiều thứ bồ-đặc-già-la đâu cũng là hóa?

Phật bảo: Thiện Hiện! Tất cả pháp thế gian, xuất thế gian không pháp nào chẳng phải là hóa. Nhưng ở trong ấy có là Thanh văn sở hóa, có là Độc giác sở hóa, có là Bồ-tát sở hóa, có là Như Lai sở hóa, có là phiền não sở hóa, có là thiện pháp sở hóa.

Thiện Hiện! Bởi nhân duyên đây mới nói tất cả pháp đều như biến hóa, ngang nhau không sai khác.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Có bao nhiêu đoạn quả, nghĩa là quả Dự lưu, quả Nhất lai, quả Bất hoàn, quả A-la-hán, hoặc bậc Độc giác, hoặc bậc Như Lai, dứt hẳn tập khí phiền não nối nhau, đâu cũng là hóa?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các pháp như thế nếu cùng hai sanh diệt hợp nhau, ấy cũng đều là hóa. Bạch Thế Tôn! Pháp nào chẳng phải hóa? Thiện Hiện! Nếu pháp chẳng cùng sanh diệt hợp nhau, pháp này chẳng phải hóa.

Bạch Thế Tôn! Pháp nào chẳng cùng sanh diệt hợp nhau?

Thiện Hiện! Pháp chẳng dôi gạt tức là Niết-bàn. Pháp này chẳng cùng sanh diệt hợp nhau. Vậy nên chẳng phải hóa.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Như Thế Tôn thuyết: Pháp tánh bình đẳng, tất cả đều không, không kể năng động, không hai khác được, không có chút pháp chẳng tự tánh không. Vì sao Niết-bàn khác nói chẳng phải hóa?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Không có chút pháp chẳng tự tánh không. Tự tánh không đây chẳng phải Thanh văn làm, chẳng phải Độc giác làm, chẳng phải Bồ-tát làm, chẳng phải Như Lai làm, cũng chẳng ai khác làm. Có Phật không Phật, tánh kia thường không. Đây tức Niết-bàn.

Vậy nên Ta nói Niết-bàn phi hóa. Chẳng phải thật có pháp gọi là Niết-bàn khác nói vô sanh vô diệt phi hóa.

--- o0o ---